

Звідси можна зробити висновок, що кількість сімей, що стоять в черзі і очікують на поліпшення житлових умов зростає, а державні і комерційні будівельні організації, які отримали доступ на вітчизняний будівельний ринок нерухомості, не в змозі задовольнити існуючий попит жителів країни на власне житло.

Але, незважаючи на такий незадовільний результат у сфері житлового будівництва, у держави є всі можливості для покращення існуючого стану. З огляду на европрагнення України щодо набуття членства в ЄС впровадження загальноприйнятих в Європі стандартів щодо забезпеченості житлом населення є тим кроком, що може допомогти підняти рівень життя в країні та наблизити його до рівня розвинених країн світу.

Звісно ж, держава має в декілька разів збільшити обсяги будівництва, зробити його доступним і якісним для населення країни. Від того, як сильно вона буде перейматися створенням належних житлових умов для населення, задоволенням стандартів якості його життя, створенням умов для самореалізації кожного індивіда, який мешкає в країні, залежить ступінь трудової і розумової віддачі її мешканців, а власне і сама присутність громадян на території своєї країни.

1.Бабаев В.Н. Комфортная среда региона // Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. «Реалізація регіональних програм реформування та розвитку житлово-комунального господарства». – Алушта: ХО НТТ КГ та ПО, ХНАМГ, 2005. – С.11-15.

2.Семенов В.Т. О необходимости научного сопровождения реформирования и развития жилищно-коммунального хозяйства // Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. «Реалізація регіональних програм реформування та розвитку житлово-комунального господарства». – Алушта: ХО НТТ КГ та ПО, ХНАМГ, 2005. – С.31-35.

3.Титяев В.И., Беляева А.В. Об упорядочении системы показателей качества содержания жилых зданий // Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. «Реалізація регіональних програм реформування та розвитку житлово-комунального господарства». – Алушта: ХО НТТ КГ та ПО, ХНАМГ, 2005. – С.188-191.

4.Офіційний сайт комітету Державної статистичної служби України – www.ukrstat.gov.ua.

5.Нудельман В. Дев'ята цивілізація // Дзеркало тижня. – 2007. – №16-17. – С.18.

Отримано 21.05.2008

УДК 331.5

В.В.САМОЙЛЕНКО, канд. екон. наук

Харківський національний економічний університет

РЕКОМЕНДАЦІЇ ПО ВДОСКОНАЛЕННЮ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ РИНКІВ ПРАЦІ

Використання теорії графів у процесі моделювання ринків праці дає змогу впровадити багатокритеріальний, актуальний ситуаційний підхід до оцінки управлінських рішень, що значно підвищить її обґрунтованість.

Розвиток економіки України значною мірою залежить від досконалості механізмів реалізації стратегії і тактики регіональної політики формування та функціонування ринків праці, тому що науково обґрунтована регіональна політика праці є одним із важливіших засобів виходу країни з кризової ситуації.

У зв'язку з розгорненням світових процесів регіоналізації проблеми економічної інтеграції постають у центрі уваги сучасних досліджень, на основі проведення яких виділено декілька напрямків вирішення цієї проблеми [1-9]. Один із напрямків охоплює наукові розробки щодо особливостей формування регіональних ринків праці. При цьому вирішуються такі проблеми, як інтенсифікація міжрегіональних зв'язків у сфері соціально-трудових відносин, усунення нерівномірності соціально-економічного розвитку регіонів України і регіональних ринків праці.

До основних проблем трансформації ринку праці відносять: аналіз сучасного стану соціально-економічної сфери структурних перетворень; аналіз закономірних зрушень за основними напрямками структурних перетворень і побудова моделей ринку праці; формування вимог до критеріїв побудови моделей ринку праці; оцінка існуючого стану сфери зайнятості населення та ринку праці; дослідження пріоритетів трансформаційних перетворень у сфері зайнятості, які мають сформувати модель ринку праці, що відповідає критеріальним вимогам; визначення та обґрунтування етапів трансформаційних зрушень на ринку праці з оцінкою їх впливу на рівень життя населення; опрацювання методів здійснення трансформаційних перетворень, адекватних соціально-економічному середовищу та вимогам до рівня життя населення.

Основними принципами оптимізації регіональних ринків праці є:

- відповідність принципам системного підходу, тобто результат взаємодії основних складових (економічні, соціальні, демографічні та інші особливості конкретного регіону);
- забезпечення єдності методології побудови основних показників та їх порівняльності за територіальними системами різного рівня;
- комплексний підхід до оцінки кадрового потенціалу регіонів;
- забезпечення адекватності показників реального стану регіональних ринків праці;
- доступність показників у регіональному розрізі;
- однозначність трактування первинних показників як стимуляторів або дестимуляторів кадрового розвитку регіональних ринків праці;
- зручність для практичного використання розроблених моделей.

Удосконалення регіональної політики ринків праці є більш дієвою, якщо враховуються економічні, соціальні, демографічні та інші особливості конкретного регіону. Урахування особливостей регіонів, а також розширення прав власності конкретного регіону надає певні умови ефективного формування та функціонування ринку праці і підвищення зайнятості населення певного регіону.

З метою удосконалення регіональної політики ринків праці необхідно враховувати елементи, наведені на рис.1.

У кожному регіоні ринок праці формується під впливом політики країни в цілому, політики певного регіону та соціальних, трудових і культурних традицій регіону. Тому для кожного регіону необхідно запропоновувати відповідні заходи щодо підвищення рівня зайнятості населення.

Для створення цілісної картини стану регіональних ринків праці необхідно визначити рівень розвитку ринків праці, тобто визначити дуже сприятливі, сприятливі та несприятливі ринки праці і залежно від цього запропонувати рекомендації щодо поліпшення стану на певному регіональному ринку праці. Для визначення пріоритетних регіональних ринків праці доцільно використовувати ситуаційний метод удосконалення регіональних ринків праці. Сутність цього методу полягає в описі вихідних ситуацій за допомогою понять і відносин, які відповідають об'єктам і зв'язкам між ними, та виборі з розглянутих програмою ситуацій-рішень оптимальних рішень на підставі віднесення конкретних вихідних ситуацій до певного класу.

У формалізованому вигляді ситуацію, що характеризує стан регіональних ринків праці (C_c), можна представити таким чином:

$$C_c = \{H_c, Y_n, K_c, E\}, \quad (1)$$

де H_c – безліч початкових станів, тобто вихідна ситуація, що являє собою сукупність параметрів, які дозволяють оцінити привабливість регіональних ринків праці. Всю сукупність параметрів можна поділити на три групи: економічні показники (загальний товарообіг у певному регіоні; кількість фірм (підприємств), які працюють у певному регіоні, середньомісячна заробітна плата, рівень безробіття); соціальні показники (кількість аптек у певному регіоні; кількість лікарів усіх спеціальностей у певному регіоні; кількість лікарняних ліжок у певному регіоні; кількість амбулаторно-поліклінічних установ у певному регіоні; рівень захворюваності по різних нозологіях у певному регіоні); демографічні показники (кількість населення у певному регіоні; рівень урбанізації); Y_n – сім'я всіляких процесів, які адекватно описують поведінки системи і дозволяють формувати кадрову політику в розрізі ок-

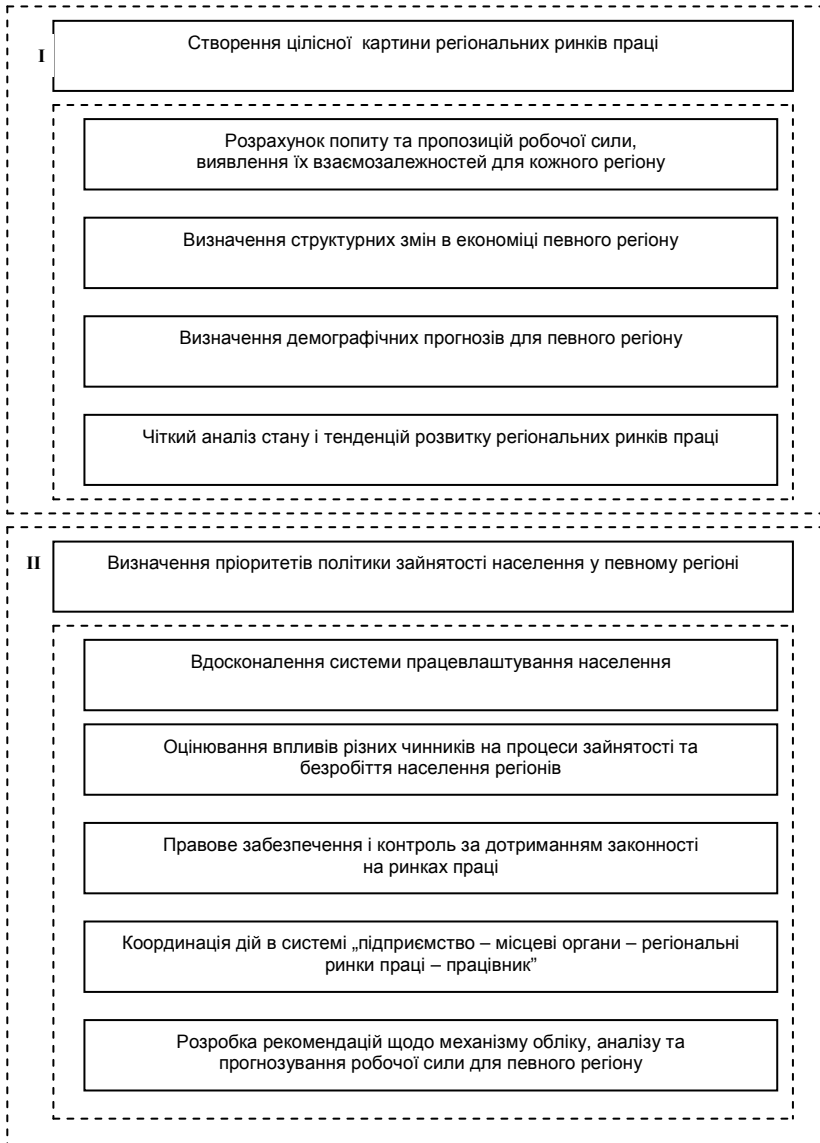

Рис. 1 – Елементи удосконалення регіональної політики ринків праці

ремих регіонів. Розробка кадрової політики здійснюється за такими напрямками: визначення стратегії і тактики ринків праці; вибір методів

збалансування попиту та пропозицій робочої сили; створення оптимальних умов праці; створення системи правового захисту робітників; прогнозування динаміки кількісного та якісного складу робочої сили у регіоні; розробка заходів підвищення ефективності використання трудового потенціалу; створення соціальних гарантій; створення соціальних умов у певному регіоні; розробка ефективних методів стимулювання та мотивації робітників і т.п.; K_c – безліч кінцевих результатів; E – сім'я відносин емерджентності, кожний елемент якої цілісно відбиває функціонування системи, тобто вказує на той чи інший тип залежності між вихідною ситуацією в регіоні (H_c), процесами, які адекватно описують поведінку системи, (Y_n) і кінцевими результатами (K_c).

Рівняння $S_c = \{c_p\}$ описує безліч ситуацій (c_p), що можуть виникнути в процесі функціонування системи. Це вся безліч ситуацій на всіх регіональних ринках праці в Україні, які повинна аналізувати кожна відповідна структура апарату управління в певному регіоні у процесі формування власної регіональної стратегії розвитку.

Для кожної ситуації c_p , що описує потенційні трудові можливості окремого регіону України, існують критерії, на підставі яких приймається рішення по регулюванню кадрової політики певного регіону. Ця процедура здійснюється за допомогою побудови дерев класифікації.

Метод класифікації дерев використовувався з метою визначення пріоритетних ринків праці. Він дозволив виявити приналежність ринків праці до того чи іншого класу категоріальної залежної змінної від відповідних значень однієї чи декількох предикторних змінних. Дерево – це пов'язаний граф, який не має циклів, тобто будь-які дві вершини з'єднані простим шляхом. Процес побудови дерева класифікації складається з чотирьох етапів:

- 1) вибір критеріїв точності прогнозу;
- 2) вибір типу розгалуження;
- 3) визначення моменту припинення розгалуження;
- 4) визначення “оптимальних” розмірів дерева.

Завдання класифікації полягає в такій розбивці безлічі S_c на класи $B = \{v_k\}$, щоб сукупність засобів прийняття рішень, яка відповідає k -му класу, описувалася б узагальненим чином і в результаті цього можна було приймати рішення для всіх ситуацій k -го класу. Тоді процес прийняття рішень буде полягати в пошуку для n -ої ситуації відповідного їй узагальненого опису засобів прийняття рішень і визначенні алгоритму управління на основі знайденого узагальненого опису.

Для оптимізації кадрової політики, тобто забезпечення зайнятості населення, нами були виділені три класи ситуацій, що описують стан регіональних ринків праці: v_1 – клас дуже сприятливих для забезпе-

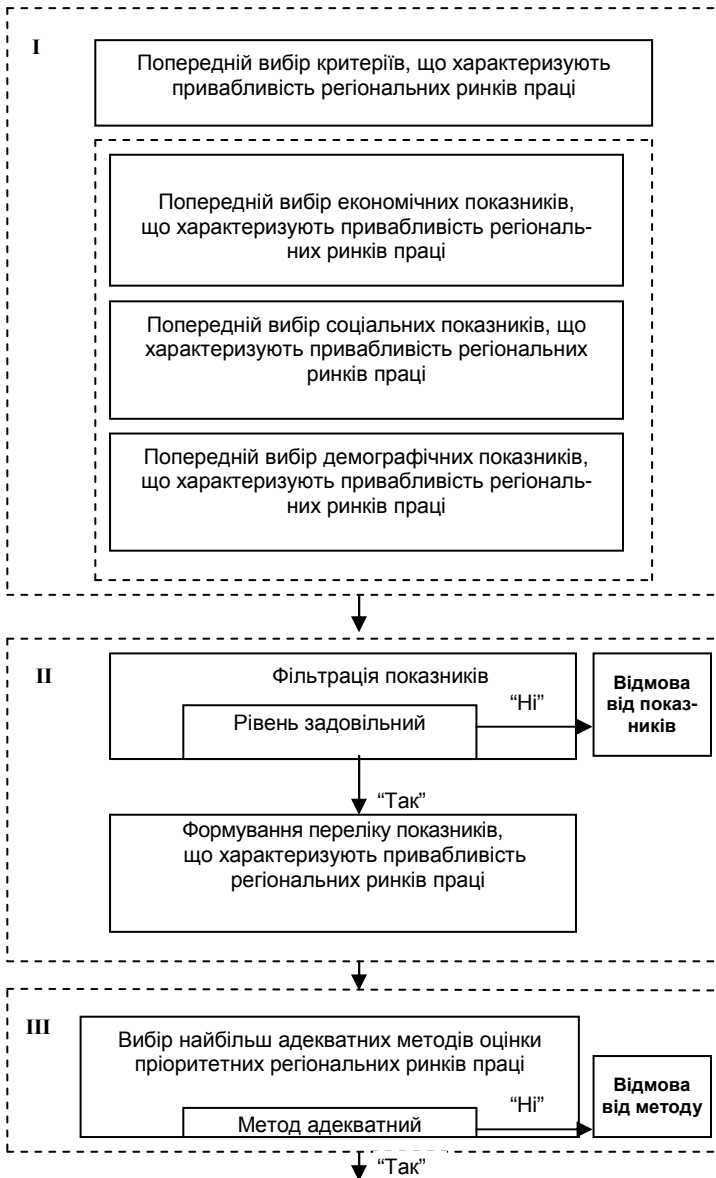
чення зайнятості населення ситуацій; v_2 – клас сприятливих для забезпечення зайнятості населення ситуацій; v_3 – клас несприятливих для забезпечення зайнятості населення ситуацій.

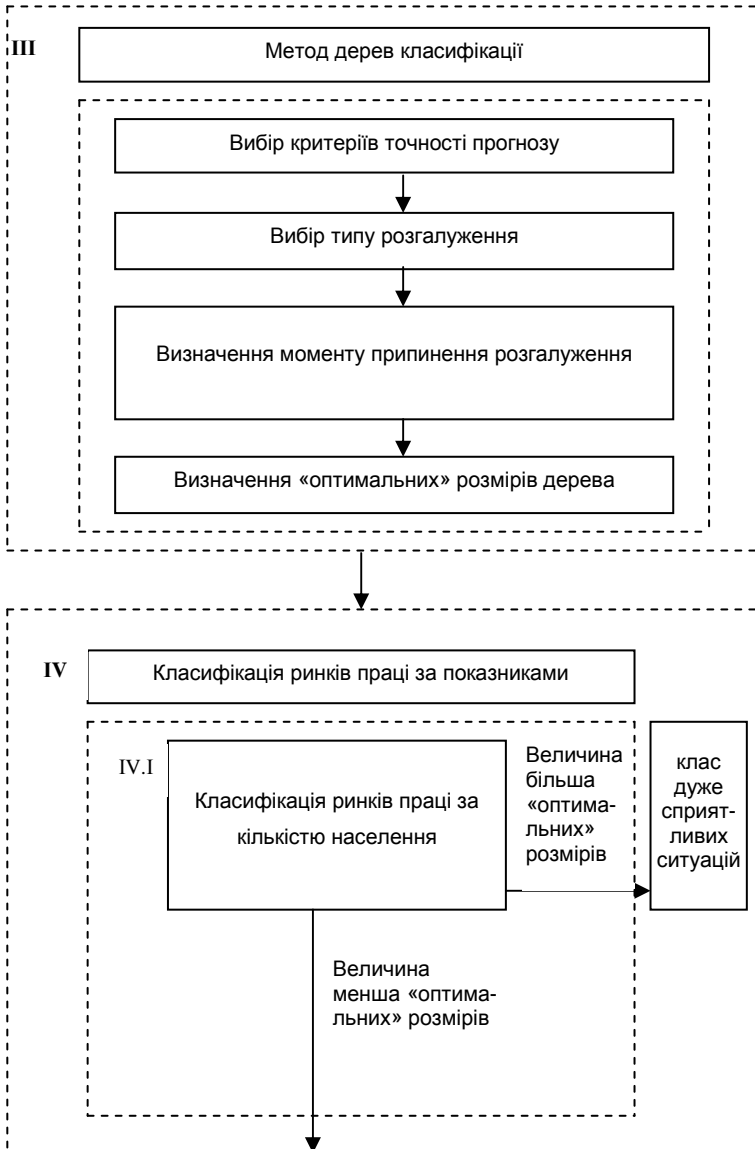
Кожному класу ситуацій відповідає визначений спосіб впливу на об'єкт управління, що називається однокроковим рішенням (y_k): y_1 – в регіоні склалася дуже сприятлива для забезпечення зайнятості населення ситуація, тобто регіон потребує робочої сили. За цих умов можливо створення у регіоні промислових і аграрно-промислових територій пріоритетного розвитку, які потребують специфічних вимог до робочої сили та її якості, а також умови для міграції у даний регіон робочої сили з інших регіонів; y_2 – сприятлива ситуація, що передбачає повну зайнятість у певному регіоні. У цьому випадку необхідно підтримувати існуючих роботодавців у цьому регіоні; y_3 – несприятлива для забезпечення зайнятості населення ситуація на певному регіональному ринку праці, при якій необхідно створення додаткових робочих місць, підвищення кваліфікації робітників, створення соціальних умов праці, забезпечення робочими місцями молоді, а також здійснення пошуку більш сприятливих підходів до забезпечення оптимальної зайнятості населення.

Таким чином, за допомогою чіткої класифікації регіональних ринків праці за рівнем забезпечення зайнятості населення пропонуються відповідні заходи щодо підвищення рівня зайнятості населення у певному регіоні.

Розрахунки здійснювалися нами за допомогою пакету програм “Statistica”. Спочатку на підставі вихідних даних створювався граф, у заголовку якого наведена загальна інформація, відповідно до якої отримане дерево класифікацій має розгалуження і термінальні вершини. Термінальні вершини (чи, як їх іноді називають, листя) – це вузли дерева, починаючи з яких ніякі рішення більше не приймаються. На графі термінальні вершини показані пунктирними лініями, а інші – так звані вирішальні вершини чи вершини розгалуження – суцільними чорними лініями. Початком дерева вважається верхня вирішальна вершина, яку також називають коренем дерева. На графі вона розташована в лівому верхньому куті і позначена цифрою 1. У правому верхньому куті термінальних вершин або вершин розгалуження позначені класи ситуацій: цифра 1 і ознака – клас дуже сприятливих ситуацій; цифра 2 і ознака – клас сприятливих ситуацій; цифра 3 і ознака – клас несприятливих ситуацій.

Над термінальними вершинами або вершинами розгалуження показана кількість регіонів, які відносяться до того чи іншого класу ситуацій. Послідовність розрахунку наведено на рис.2.

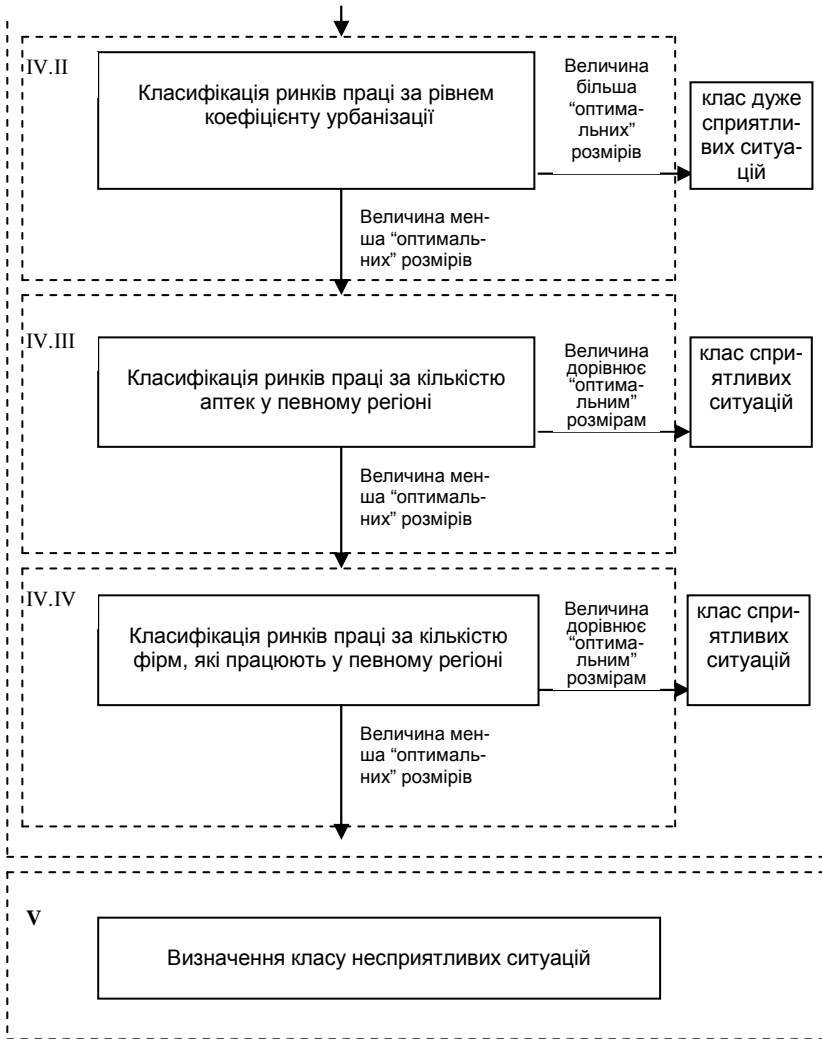

Рис. 2 – Послідовність розрахунку дерева класифікацій

На першому етапі розрахунків усі 25 ситуацій у регіонах описуються до кореневої вершини і попередньо класифікуються як несприятливі. Клас n був обраний для початкової класифікації тому, що кількість несприятливих ситуацій набагато більша, ніж сприятливих і дуже сприятливих. Подібне дерево класифікацій наведено на рис.3.

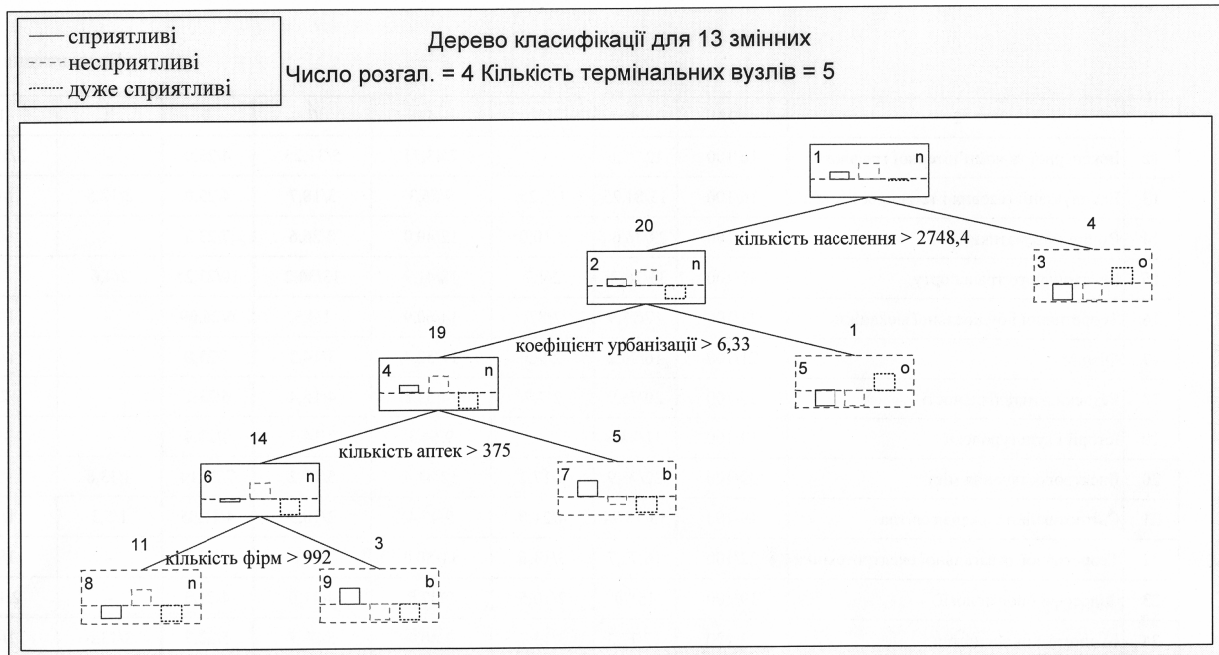

Рис.3 – Дерево класифікацій ситуацій на регіональних ринках праці

Таким чином, використання теорії графів у процесі моделювання регіональної кадрової політики дає змогу впровадити багатокритеріальний, актуальний ситуаційний підхід до оцінки управлінських рішень, що значно підвищить її обґрунтованість.

За допомогою дерев класифікації можливо оптимізувати регіональні ринки праці, тобто за визначенням рівня привабливості ринків праці необхідно надавати певні пропозиції щодо удосконалення та підвищення рівня соціальних, економічних та демографічних показників, що характеризують певний регіон, наприклад, підвищення рівня середньомісячної заробітної плати або рівня забезпеченості житлом.

- 1.Іваненко П.О., Ременяк І.В., Іванов В.В. Багатовимірний статистичний аналіз. – Харків: Основа, 1992. – 144 с.
- 2.Боровиков В.П., Ивченко Г.И. Прогнозирование в системе Statistica в среде Windows. – М.: Финансы и статистика, 1999. – 384 с.
- 3.Ефимова М.Р. Статистические методы в управлении производством. – М.: Финансы и статистика, 1988. – 151 с.
- 4.Замков О.О., Полстоняненко А.В., Черемных Ю.Н. Математические методы в экономике. – М.: ДИС, 1997. – 200 с.
- 5.Ларичев О.И. Теория и методы принятия решений, а также хроника событий в Волшебных Странах. – М.: Логос, 2000. – 296 с.
- 6.Плюта В. Сравнительный многомерный анализ в экономических исследованиях. – М.: Статистика, 1980. – 51 с.
- 7.Плюта В. Сравнительный многомерный анализ в экономическом моделировании. – М.: Финансы и статистика, 1989. – 175 с.
- 8.Попов В.М. Ситуационный анализ бизнеса и практика принятия решений. – М.: КноРус, 2001. – 384 с.
- 9.Райхман Э.П., Азгальдов Г.Г. Экспертные методы в оценке качества товаров. – М.: Экономика, 1974. – 152 с.

Отримано 28.03.2008

УДК 352 : 354

Н.Ю.ЛЕГА

Черкаський державний технологічний університет

ДІАГНОСТИКА СОЦІАЛЬНОГО ПРОСТОРУ СУЧАСНОГО МІСТА

Аналізуються основні показники, які характеризують демографічну ситуацію в країні. Наведено динаміку зайнятості населення і характеристики ринку праці за регіонами України.

Сучасний етап розвитку економіки України характеризується пришвидшенням трансформаційних процесів, поглибленням взаємозв'язку соціального і економічного розвитку країни. Розпад Радянського Союзу зумовив руйнування стабільної командно-планової системи соціального захисту населення. Зміна політичної та економічної орієнтації держави спонукала до значних перетворень і в соціальній сфері.